

Wat is er zo opmerkelijk aan *stresssituatie*? Wat is het langste palindroom met afwisselend klinkers en medeklinkers? Zijn er meer woorden als *arbeidsonrust*, *lateihout* en *tafeldiscours*? Om dat soort vragen draait het in de tweemaandelijks rubriek 'Spelen met taal'.

'Kalender-rijtjes'

Kent u rijtjes woorden als *kalenders - kalender - kalende - kalend - kalen - kale - kal - ka - k*? En hoe lang kunnen zulke 'kalender-rijtjes' zijn? Dat was de vraag in de vorige aflevering (februari/maart).

Hans Wijdeveld leverde onder meer het rijtje *geleide - geleid - gelei - gele - gel - ge - g*. Een mooi rijtje, dat nog verder uit te breiden is; namelijk met *geleiden, geleidend* en *geleidende* (sommige stoffen zijn 'geleidend'), en de vergrotende trap daarvan in twee vormen: *geleiden-der* en *geleidendere* ('nóg geleidendere metalen'). Ziedaar een kalender-rij van twaalf woorden.

Die lengte is ook haalbaar als je gebruikmaakt van aanvoegende wijzen (dat zijn vormen zoals *help*) en tegenwoordige deelwoorden in drie varianten: op *-nd*, op *-nde* en op *-nden* (zoals *helpend, helpende* en het zelfstandig gebruikte *helpenden*: 'zij die helpen'). Bij het werkwoord *meesteren* ('meester zijn, bevelen') levert dit twaalf woorden op: *meesterenden - meesterende - meesterend*

- meesteren - meester - meester - meeste - meest - mees - mee - me - m. Dat geldt ook voor *bolsteren* ('van de bolster ont-doen') en *polsteren* ('in het water slaan/roeren'). Losse letters tellen bij dit soort puzzeltjes ook als woorden.

Maar het principe is ook toe te passen op het werkwoord *kalenderen* ('de zakking van een heipaal aantekenen'), dat nog een letter langer is dan *meesteren, bolsteren* en *polsteren*. Het voorlopige kalender-rij-record staat daarmee op dertien woorden: *kalenderenden - kalenderende - kalenderend - kalenderen - kalendere - kalender - kalende - kalend - kalen - kale - kal - ka - k*. Het zou om die reden overigens toepasselijk zijn als *kalenderen* óók 'kalender-rijtjes maken' zou betekenen. Mensen die zich daarmee bezighouden, waren dan 'kalenderenden'.

Rob van den Berg wist op een andere manier een twaalf woorden lange rij te maken. Hij begint met *kalmerendere* en *kalmerender*: iets kan kalmerend zijn ('een kalmerende werking'), iets anders

nog kalmerender ('een kalmerendere werking'). Een erg mooie vondst.

Dezelfde lengte is mogelijk als je begint met (*de*) *kalmerendste - (het) kalmerendst - (iets) kalmerends*. Wie vindt dat ook mensen kalmerend kunnen zijn, kan met *kalmerenderen* en/of *kalmerendsten* beginnen en zo het kalender-rij-record van dertien woorden evenaren.

Toch heb ik het idee dat het langer moet kunnen, en mooier. Ook ben ik benieuwd naar omgekeerde kalender-rijtjes: rijtjes woorden waarbij juist aan de vóórkant steeds een letter verdwijnt. Twee voorbeelden: *verover - erover - rover - over - ver - er - r* en *woester - oester - ester - ster - ter - er - r*.

De kalender-rij-zoektocht gaat dus nog even door. Inzendingen zijn welkom via www.onzetaal.nl/spelen/kalender.php, via spelen@onzetaal.nl en per post: *Onze Taal*, Raamweg 1a, 2596 HL Den Haag. In het zomernummer de uitslag en een nieuwe oproep. ■